

Abstract

V. V. Horokh,

Communal non-profit enterprise of Sumy Regional Council "Sumy Regional Clinical Hospital", Troitskaya str., 48, Sumy, Ukraine, 40022

CHARACTERISTICS OF THE OPTIMIZED MODEL OF MEDICAL CARE FOR THE POPULATION WITH DISEASES OF BLOOD AND BLOOD-FORMING ORGANS AT THE REGIONAL LEVEL

The article presents an optimized model of medical care for the population with diseases of the blood and blood-forming organs at the regional level in modern conditions of health care reform based on the current legislation of Ukraine on health care reform and scientific literature on the organization of medical care for patients with diseases of the blood and blood-forming organs. The scientific substantiation of the optimized model of hematological medical care at the regional level in the conditions of reforming the health care system of the country was carried out within the existing medical-demographic and socio-economic situation, taking into account the positive changes in the future. The model envisages the structure and organization of medical care for patients at all stages and levels of medical care. The structural basis of the model of providing medical care to patients with diseases of the blood and blood-forming organs is the available resources of the current health care system. Its implementation requires additional financial resources for logistics in accordance with industry standards, which should be provided in the provision of medical care and without the implementation of the proposed model. The model provides a concentration of resources, which determines its economic efficiency. The implementation of the proposed optimized model of medical care for the population with diseases of the blood and blood-forming organs at the regional level will provide the population suffering from these diseases to provide affordable medical care in stages and levels of its provision depending on health status.

Key words: diseases of blood and hematopoietic organs, medical care, provision, management.

Corresponding author: sokl_omo@email.ua

Резюме

Горох В. В.,
Комунальне некомерційне підприємство Сумської обласної ради "Сумська обласна клінічна лікарня", вул. Троїцька, 48, м. Суми, Україна, 40022

ХАРАКТЕРИСТИКА ОПТИМІЗОВАНОЇ МОДЕЛІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ З ХВОРОБАМИ КРОВІ ТА КРОВОТВОРНИХ ОРГАНІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В статті представлено розроблену оптимізовану модель медичної допомоги населенню з хворобами крові та кровотворних органів на регіональному рівні в сучасних умовах реформування галузі охорони здоров'я базуючись на чинній законодавчій базі України з питань реформування галузі охорони здоров'я та даних наукової літератури з питань організації медичної допомоги хворим з хворобами крові та кровотворних органів. Наукове обґрунтування оптимізованої моделі гематологічної медичної допомоги на регіональному рівні в умовах реформування системи охорони здоров'я країни проводилося в рамках існуючої медико-демографічної та соціально-економічної ситуації з урахуванням в перспективі позитивних змін. Ключовою ідеєю запропонованих інновацій є послідовне вирішення пріоритетної проблеми забезпечення пацієнтів з хворобами крові та кровотворних органів які проживають в регіоні якісною та доступною медичною допомогою шляхом оптимізації структури і процесів надання гематологічної медичної допомоги в рамках сучасних системних перетворень галузі охорони здоров'я та запровадження якісно нової системи фінансування галузі охорони здоров'я. Модель передбачає структуру та організацію медичної допомоги пацієнтам на всіх етапах та рівнях надання медичної допомоги. Структурну основу моделі надання медичної допомоги хворим на хвороби крові та кровотворних органів складають наявні ресурси діючої системи охорони здоров'я. Її впровадження вимагає додаткових фінансових ресурсів на матеріально-технічне забезпечення відповідно до галузевих стандартів, що має бути забезпечено при наданні медичної допомоги і без впровадження запропонованої моделі. Модель забезпечує концентрацію ресурсів, що і визначає її економічну ефективність. Впровадження запропонованої оптимізованої моделі медичної допомоги населенню з хворобами крові та кровотворних органів на регіональному рівні дозволить забезпечити населення, яке страждає на вказані хвороби забезпечити доступною медичною допомогою за етапами і рівнями її надання в залежності від стану здоров'я

Ключові слова: хвороби крові та кровотворних органів, медична допомога, надання, управління.

Автор, відповідальний за листування: sokl_omo@email.ua

Вступ

В Україні проводиться комплексне реформування системи охорони здоров'я [1]. На першому етапі її проведення було проведено автономізацію закладів охорони здоров'я [2], створення Національної служби здоров'я України [3] та укладання договорів НСЗУ з первинною ланкою охорони здоров'я[4]. Наразі вступив в дію другий етап реформи системи охорони здоров'я. В ході його проведення передбачається перехід

фінансування закладів охорони здоров'я спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги шляхом укладання договорів з НСЗУ.

В процесі обґрунтування оптимізованої моделі медичної допомоги населенню з хворобами крові та кровотворних органів на регіональному рівні нами враховані затверджені КМУ України (Постанова КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1124 «Про затвердження Порядку реалізації державних гарантій медичного обслуговування

населення за програмою медичних гарантій у 2020 році») [5] порядок реалізації державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій у 2020 році та умови закупівлі медичних послуг за напрямками:

- первинна медична допомога;
- амбулаторна вторинна (спеціалізована) та третинна (високоспеціалізована) медична допомога дорослим та дітям, включаючи медичну реабілітацію та стоматологічну допомогу;
- стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій.

Згідно даних документів амбулаторна спеціалізована та високоспеціалізована медична допомога хворим на хвороби крові та кровотворних органів має надаватися і буде фінансуватися за умови наявності лікаря-гематолога за направленням лікаря загальної практики-сімейного лікаря або при само зверненні, якщо пацієнт знаходиться під наглядом відповідного лікаря-спеціаліста. Надання спеціалізованої та високоспеціалізованої стаціонарної гематологічної допомоги можливе за умови наявності в закладі охорони здоров'я штатного лікаря-гематолога.

Можливість надання як амбулаторно-поліклінічної так і стаціонарної медичної допомоги передбачає наявність необхідного обладнання та проведення затвердженого обсягу клінічних та біохімічних лабораторних обстежень, а також функціональних та інструментальних обстежень.

Розробка практичної оптимізованої моделі проводилася з позиції системного підходу на рівні системи гематологічної допомоги сільськогосподарського регіону в цілому.

Мета роботи: розробити та представити оптимізовану модель медичної допомоги населенню з хворобами крові та кровотворних органів на регіональному рівні в сучасних умовах реформування галузі охорони здоров'я.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження слугували чинна законодавча база України з питань реформування галузі охорони здоров'я та дані наукової літератури з питань організації медичної допомоги хворим з хворобами крові та кровотворних органів. При виконанні роботи використано бібліосемантичний метод та метод структурно-логічного аналізу.

Результати та їх обговорення

Наукове обґрунтування оптимізованої моделі гематологічної медичної допомоги на регіо-

нальному рівні в умовах реформування системи охорони здоров'я країни проводилося в рамках існуючої медико-демографічної та соціально-економічної ситуації з урахуванням в перспективі позитивних змін.

Ключовою ідеєю запропонованих інновацій є послідовне вирішення пріоритетної проблеми забезпечення пацієнтів з хворобами крові та кровотворних органів які проживають в регіоні якісною та доступною медичною допомогою шляхом оптимізації структури і процесів надання гематологічної медичної допомоги в рамках сучасних системних перетворень галузі охорони здоров'я та запровадження якісно нової системи фінансування галузі охорони здоров'я.

Обґрунтована і розроблена оптимізована функціонально-організаційна модель надання гематологічної МД на рівні сільськогосподарської області в рамках реформи охорони здоров'я в країні (рис. 1).

Модель передбачає структуру та організацію медичної допомоги пацієнтам з хворобами крові та кровотворних органів на всіх етапах та рівнях надання медичної допомоги:

I етап: первинна медична допомога – лікарі загальної практики/сімейної медицини проводять виявлення вказаних хвороб, диспансерний нагляд за хворими та разом з лікарями-спеціалістами їх амбулаторне лікування та реабілітацію.

II етап: спеціалізована медична допомога – на базі лікарень інтенсивного лікування створюються діагностично-консультативні кабінети – один на госпітальний округ з денним стаціонаром та стаціонарні спеціалізовані відділення – в розрахунку 0,35 ліжок на 10 тис дорослого населення.

III етап: високоспеціалізована медична допомога – на базі обласної клінічної лікарні передбачено функціонування спеціалізованого гематологічного центру до складу якого входять:

- консультативний амбулаторний кабінет з функцією виїзду в ЗОЗ області для надання консультативної та методичної допомоги;
- стаціонарне гематологічне відділення;
- діагностична служба для проведення спеціальних лабораторних, інструментальних, функціональних досліджень;
- тренінговий центр для безперервної післядипломної підготовки спеціалістів.

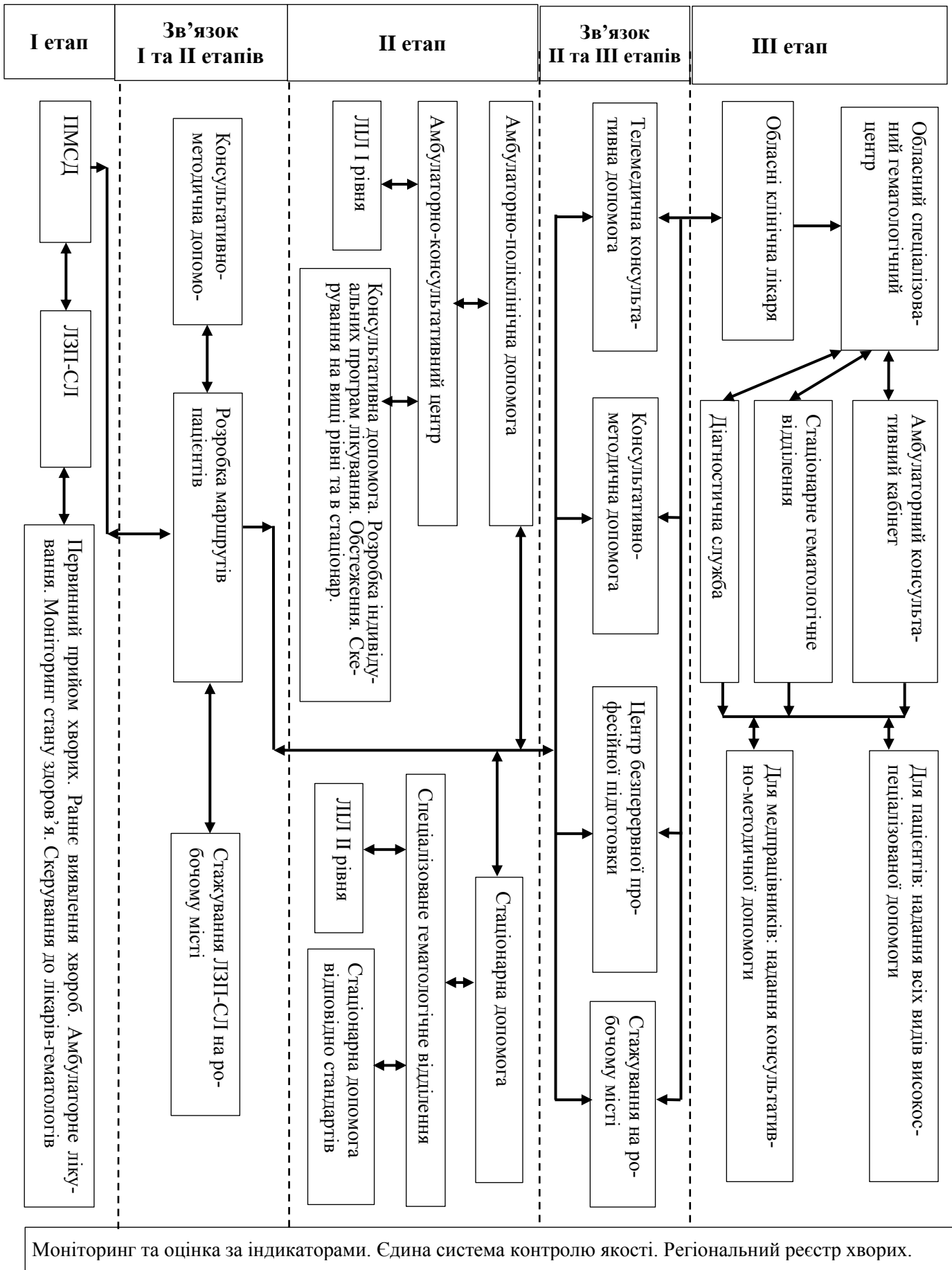

Рисунок 1 – Оптимізована функціонально-організаційна модель надання гематологічної медичної допомоги на рівні сільськогосподарської області

В запропонованій моделі представлено зв'язок між рівнями надання медичної допомоги.

Зв'язок між первинним та вторинним рівнями медичної допомоги здійснюється шляхом розробки оптимальних маршрутів пацієнтів з хворобами крові та кровотворних органів, забезпечення ЛЗП-СЛ лікарями-гематологами консультативно-методичною допомогою та стажуванням ЛЗП-СЛ спеціалізованих гематологічних підрозділах ЗОЗ спеціалізованої медичної допомоги.

Зв'язок спеціалістів обласної клінічної лікарні з спеціалістами ЗОЗ нижчих рівнів надання гематологічної медичної допомоги здійснюється шляхом:

1) проведення начальних семінарів, тренінгів та практичних занять для лікарів-гематологів, лікарів-спеціалістів іншого профілю, які задіяні в наданні медичної допомоги пацієнтам про хворобах крові та кровотворних органів та лікарів загальної практики-сімейних лікарів на базі створеного при обласному гематологічному центру тренінгового центру з метою безперервної професійної підготовки медичних працівників;

2) організації виїзних планових та ургентних консультацій спеціалістів обласної лікарні в ЗОЗ спеціалізованої медичної допомоги;

3) організації телемедичних консультацій (планових за графіком та ургентних), що дасть можливість прискорити надання висококваліфікованої гематологічної допомоги в складних випадках.

Центральним елементом запропонованої оптимізованої функціонально-організаційної моделі надання гематологічної медичної допомоги на рівні сільськогосподарської області стає житель області, який страждає на хвороби крові та кровотворних органів. Таким чином запропонована модель є пацієнтоорієнтованою.

Стратегічним напрямком обґрунтованої та розробленої оптимізованої моделі стало підвищення якості, ефективності та доступності медичної допомоги пацієнтам при захворюваннях крові та кровотворних органів через реалізацію заходів управлінського та організаційного характеру.

Тактичним напрямком моделі стала структуризація гематологічної медичної допомоги за рівнями її надання: первинним, спеціалізованим та високоспеціалізованим.

В структурному плані інноваційним є створення на базі лікарні інтенсивного лікування гематологічного діагностично-консультативного кабінету (один на госпітальний округ) та стаціонарного спеціалізованого гематологічного відділення (0,27 ліжок на 10 тис населення) та формування на базі обласної клінічної лікарні обласного високоспеціалізованого гематологічного центру з визначеними консультативними, діагностичними, лікувальними, організаційними та методичними функціями.

Важливою складовою моделі стало включення до неї первинної ланки надання медичної допомоги лікарі якої являються не тільки лікарями першого контакту населення із системою охорони здоров'я, а основним медичним працівником по забезпеченню динамічного нагляду за хворими із хворобами крові та кровотворних органів.

Фінансування медичної допомоги пацієнтам з хворобами крові та кровотворних органів має відбуватися в рамках укладених договорів між ЗОЗ та НСЗ України.

Особливістю структурної побудови системи стало включення до неї:

1. Існуючих елементів системи охорони здоров'я, причетних до забезпечення надання медичної допомоги пацієнтам з хворобами крові та кровотворних органів.

2. Існуючих складових, але частково змінених за рахунок функціональної їх оптимізації.

3. Якісно нових елементів (діагностично-консультативні кабінети, спеціалізовані гематологічні відділення, система підготовки спеціалістів, управління, контролю якості гематологічної медичної допомоги), інтеграція яких з раніше існуючими та функціонально удосконаленими надали моделі як системі нових якостей із досягненням головної мети дослідження.

Таким чином, структурну основу моделі надання медичної допомоги хворим на хвороби крові та кровотворних органів складають наявні ресурси діючої системи охорони здоров'я. Її впровадження вимагає додаткових фінансових ресурсів на матеріально-технічне забезпечення відповідно до галузевих стандартів, що має бути забезпечено при наданні медичної допомоги і без впровадження запропонованої моделі. Модель забезпечує концентрацію ресурсів, що і визначає її економічну ефективність.

Висновки

Впровадження запропонованої оптимізованої моделі медичної допомоги населенню з хворобами крові та кровотворних органів на регіональному рівні дозволить забезпечити

населення, яке страждає на вказані хвороби забезпечити доступною медичною допомогою за етапами і рівнями її надання в залежності від стану здоров'я.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Відомості про авторів

Горох Володимир Васильович – директор комунального некомерційного підприємства Сумської обласної ради "Сумська обласна клінічна лікарня", адреса: 40022 Сумська обл., м. Суми, вул. Троїцька, 48 (e-mail: sokl_omo@email.ua).

References (список літератури)

1. Lekhan VM, Slabkiy GO, Shevchenko MV. [Health care development strategy: the Ukrainian dimension]. *Ukraine. Nation's Health*.2010;1(13):5–23.
2. Zakon Ukrainy «Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennya zakonodavstva z pytan' diyal'nosti zakladiv okhorony zdorov'ya» vid 06.04.2017 r. № 2002 [Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Legislation on the Activities of Health Care Institutions» of April 6, 2017 № 2002]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2002-19>
3. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro utvorennya natsional'noyi sluzhby zdorov'ya Ukrainy» vid 27.12.2017 № 1101 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On the establishment of the National Health Service of Ukraine» dated 27.12.2017 № 1101]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF>
4. Postanova KМУ «Pro zatverdzhennya Poryadku realizatsiyi derzhavnykh harantiy medychnoho obsluhovuvannya naseleennya za prohramoyu medychnykh harantiy dlya pervynnoyi medychnoyi dopomohy na 2018 rik» vid 25.04.2018 r. № 407 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Procedure for implementation of state guarantees of medical care for the population under the program of medical guarantees for primary health care for 2018» dated April 25, 2018 № 407]. Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/458646>
5. Pro zatverdzhennya Poryadku realizatsiyi derzhavnykh harantiy medychnoho obsluhovuvannya naseleennya za prohramoyu medychnykh harantiy u 2020 rotsi. Postanova KМУ vid 27 lystopada 2019 r. № 1124 [About the statement of the Order of realization of the state guarantees of medical service of the population under the program of medical guarantees in 2020. Resolution of the Cabinet of Ministers of November 27, 2019 № 1124]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2019-%D0%BF>

(received 29.04.2020, published online 29.06.2020)

(одержано 29.04.2020, опубліковано 29.06.2020)